

ДО

Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
51-ВОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

53
12 / X

Уважаема госпожо Председател,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България внасяме
Законопроект за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване.

Вносител:

Абдулс Зяфиров
Будимир Бужов

Мели Мелин

Брачомир Бойчев
Деян Дечев

Иван Ифимов

Габриел Вълков
Красимир Върчанов

Мая Димитрова

Ренета Цанкова

Марчана Тодунчева

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции

(обн. ДВ. бр. 59 от 2006 г., изм. ДВ. бр.105 от 2006г., изм. ДВ. бр. 52, 59 и 109 от 2007г., изм. ДВ. 69 от 2008 г., изм. ДВ. бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., изм. ДВ. бр. 94 и 101 от 2010 г., изм. ДВ. бр. 77 и 105 от 2011 г., изм. ДВ. бр. 38 и 44 от 2012 г., изм. ДВ. бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., доп. ДВ. бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., изм. ДВ. бр. 14, 22 50, 62 и 94 от 2015 г.,... изм. и доп. ДВ. бр. 79 от 2024 г.)

§ 1. В чл. 79 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Българската народна банка упражнява надзор върху вида и размера на таксите и комисионите на банките.“.

2. Досегашните ал. 3 – 14 стават съответно ал. 4 -15.

§ 2. Създава се чл. 79д:

„Чл. 79д. (1) За изпълнение на надзорната си функция по чл. 79, ал. 3 Българската Народна банка:

1. издава наредба за видовете, начина на определяне и размерите на таксите и комисионите на банките;

2. поддържа регистър за таксите и комисионите на банките;

3. публикува ежемесечно средния размер на таксите и комисионите на банките за предходните шест месеца

(2) Размерът на таксите на банката не може да надхвърля разходите на банката по предоставяне на услугата. Разходите на банката по предоставяне на услугата включват:

1. Преки и непреки трудови разходи (работна заплата, допълнителни плащания, здравни, пенсионни и осигурителни вноски);

2. Материални, режийни и други разходи (услуги, застраховки, командировъчни, наеми);

3. Разходи за управление и контрол;

4. Разходи по събиране на таксата.

(3) Банката предоставя на БНБ методология за начина на определяне и размера на действащите такси на всеки 12 месеца. БНБ одобрява методологията.

(4) БНБ след извършена проверка на съответствието на размера на таксата с направените за предоставянето на услугата разходи, одобрява или коригира размера на таксата.

(5) При извършване на проверката по ал. 4 БНБ има право да изисква от банките всички необходимите счетоводни и други документи, както и информация за събираемостта и приходите от таксите, както и да събира доказателства за установяване на нарушения.

(6) Размерът на всяка отделна такса на банка не може да надхвърля с повече от 10 на сто средния размер на съответната такса, обявен по реда на ал. 1, т. 3.

(7) Таксите на банките за услуги по платежна сметка за основни операции не могат да надхвърлят средния размер на таксите за съответни услуги, обявени по реда на ал. 1, т. 3.

(8) Банките не могат да увеличават размера на таксите и комисионите от решението на Съвета на министрите на ЕС за приемане на България в еврозоната до въвеждане на еврото в Република България и в първите 12 месеца след това.

(9) В първите 12 месеца след въвеждане на еврото в Република България не се въвеждат от банките:

1. такси за обмяна в брой на банкноти и монети от лев в евро;
2. нови такси, свързани с обмяната на левове в евро.“.

§ 3. Създава се нов чл. 152д:

„152д. При извършено нарушение по чл. 79д ал. 2, ал. 6, ал. 7, ал. 8 и ал. 9 на нарушителя се налага имуществена санкция в размер до 5 на сто от годишния оборот на нарушителя за предходната година.“.

§ 4. Досегашният чл. 152д става чл. 152е.

Заклучителни разпоредби

§ 5. Управителният съвет на БНБ издава наредбата по чл. 79д ал. 1, т. 1 в двумесечен срок от влизането на закона в сила.

§ 6. (1) В срок от 60 дни от влизането на закона в сила банките обосновават пред БНБ начина на определяне и размера на действащите такси по реда на чл. 79д, ал. 3.

(2) БНБ одобрява или коригира размера на таксите по ал. 1 в срок от 30 дни след изтичане на срока по ал. 1.

Вносител:

Александър Зяфчяков
Евгения В. Георгиев

Иван Иван

Драшмир Бочнев
Деси Девев

Иван Иришков

Габриел Вълков

Кристиан Вурганов

Михаил Димитров

Петя Цветков

Марина Тодорова

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на
Закона за кредитните институции

Банковият сектор у нас реализира огромни печалби като през годините след пандемията увеличи печалбите си от 814,6 млн. лв. през 2020г. до 3 416 млн. лв. за 2023г, което представлява ръст от 420%. Това се дължи в голямата си част не на взрив на икономическата активност, тъй като БВП на страната за същия период нараства с 8 пъти по-бавни темпове, а основно на агресивни практики на банките в ущърб на потребителите и бизнеса.

Един от начините за лесни печалби на банките на гърба на гражданите и бизнеса е стремглавото, необосновано нарастване на банковите такси. Така банките трупат свръхпечалби не чрез успешни инвестиции и насърчаване на икономическата активност, а чрез източване на реалния сектор на икономиката през такси и комисиони.

Това се вижда ясно и от данните на банките, които за 2023г. отчитат 1,9 млрд. лв. приходи от такси и комисиони при едва 387 млн. лв. разходи по тях.

Или от обща печалба на банките за 2023г. в размер на 3,4 млрд. лв, 1,5 млрд. лв. е печалбата от налаганите необосновано високи такси и комисиони на потребителите и бизнеса. 44% от печалбите на банковата система идват от тези необосновано високи такси, далеч надхвърлящи себестойността на предоставената услуга.

Необходимостта от спешни мерки за овладяване на този процес се обуславя и от факта, че през 2023г. приходите от такси на банките скачат с нови 500 млн. лв. спрямо 2021г.

Увеличаващата се тежест за гражданите от ръста на таксите се вижда и от средната стойност на таксите за основните услуги на физически лица, като откриване на разплащателна сметка в офис на банката, която се увеличава от 3,18лв за 2022г. на 4,17лв през 2023г (това е ръст от 31%); обслужване на разплащателна сметка в офис на банката с дебитна карта към сметката, която бележи ръст от 2,37лв средно за 2022г. до 2,77лв/месец през 2023г (ръст от 16.9%); за внасяне на суми до 3064лв (средно за 2022г.) таксата скача от 1,20лв до 1,87лв (ръст от 55.8%) за суми до 3091лв (през 2023г.).

Аналогично скачат таксите и за теглене на пари в брой от разплащателна сметка или за плащане по директен дебит към сметка при същата или друга банка.

Теглене на пари в брой от разплащателна сметка	Средни такси през 2023 г.		Средни такси през 2022 г.	
На каса в офис на банката до 1 000 лв. *	4.10 лв.	0.66% от сумата, мин. 6.86 лв.	3.55 лв.	0.58% от сумата, мин. 6.50 лв.
С дебитна карта на АТМ, обслужвано от банката *	0.39 лв.	0.14% от сумата, мин. 0.30 лв.	0.29 лв.	0.13% от сумата, мин. 0.30 лв.
С дебитна карта на АТМ, обслужвано от друга банка *	1.19 лв.	0.19% от сумата, мин. 1.41 лв.	1.10 лв.	0.18% от сумата, мин. 1.39 лв.

Услуга	Средни такси през 2023 г.	Средни такси през 2022 г.
Плащане по директен дебит към сметка при същата банка	3.16 лв.	2.48 лв.
Плащане по директен дебит към сметка при друга банка	5.39 лв.	4.65 лв.

Като в някои случаи се стига до абсурдни ситуации, при които за нареждане на плащане в размер от 10 лева към бюджета (заплащане на стандартна съдебна такса) банката начислява допълнителна такса за услугата в размер на 12 лева – по-висока от преведената сума.

С оглед предстоящото влизане на страната в еврозоната банките у нас планират и нови увеличения на таксите и комисионите за „компенсиране на пропуснатите приходи от обмяна на левове за евро“. Обръщаме внимание, че не става дума за застрашена финансова стабилност на банката от гледна точка нараснали разходи, а единствено за пропуснати възможности за още по-високи приходи поради текущата конюнктура на пазара.

С оглед на това и поради продължаващата тенденция на намаляване реалната покупателна способност на българите считаме, че е необходимо да се предприемат стъпки за защита на потребителите и на реалния сектор на икономиката от прекомерно

високи и необосновани банкови такси, като се въведе изрично изискване, че те следва да бъдат разходопокривни по модела на формиране на държавните и общинските такси – така че приходите от тях да не надхвърлят направените разходи. Това би гарантирало реално приемлив и справедлив характер на формиране на таксите за банковите услуги.

Сегашната ситуация, при която събраните приходи от такси и комисиони формират 44% от печалбата на банките у нас е неприемлива. Поради това със законопроекта въвеждаме ограничение размерите на таксите на банката да не надхвърлят разходите по предоставяне на услугата, като допустимите разходи на банката включват:

1. Преки и непреки трудови разходи (работна заплата, допълнителни плащания, здравни, пенсионни и осигурителни вноски);
2. Материални, режимни и други разходи (услуги, застраховки, командировъчни, наеми);
3. Разходи за управление и контрол;
4. Разходи по събиране на таксата

Със законопроекта залагаме и допълнително ограничение на размера на таксите на всяка банкова институция- да не надвишават с повече от 10% средния размер на таксите в банковата сфера съгласно оповестена от БНБ справка за всяка от услугите, а по отношение на основните банкови операции таксите за физически лица следва да са по-ниски от средните.

Надзорът върху вида и размера на таксите на банките предлагаме да бъде възложен на Българската народна банка като предоставяме на БНБ правомощията да изработи регистър за таксите и комисионите на банките, да публикува средния размер на таксите за предходните 6 месеца, да издаде наредба за видовете, начина на определяне и размерите на таксите и комисионите на банките и най-важното- да събира информация как се определя всяка такса и комисиона във всяка банкова институция и да одобрява или налага задължителни корекции на таксите и комисионите при необходимост..

Със законопроекта въвеждаме забрана за банките да увеличават размера на таксите и комисионите от решението на Съвета на министрите на ЕС за приемане на България в еврозоната до въвеждане на еврото в Република България, както и през първите 12 месеца от влизане в еврозоната да въвежда такси за обмяна в брой на банкноти и монети от лев в евро и нови такси, свързани с обмяната на левове в евро.

За нарушения свързани с размера на таксите и въвеждане на нови такси до влизане в еврозоната и първите 12 месеца след това предлагаме глоби на банковата институция-нарушител до 5 % от годишния оборот за предходната година.

За постигане на тази цел се разписва задължението БНБ да осъществява надзор и да води регистър на таксите и комисионите на банките както за физическите, така и за юридическите лица по отношение разплащателни и специални сметки и влогове; касови операции; преводи; операции с банкови карти; платежни сметки за основни операции; услуги по кредити; административни услуги.

Вносител:

Александър Зяфаров
Бурислав Бурислав

Мелан Мелани

Драгомир Стойчев

Дечо Дечев

Иван Ифимов

Габриел Вълков

Кристиан Кордаков

Мая Димитрова

Кеся Аванова

Марияна Троянчева

Предварителна оценка на въздействието
На Законопроекта за изменение и допълнение на
Закона за кредитните институции

1. Основания за законодателната инициатива

Целта на законопроекта е въвеждането на правила при формирането на таксите и комисионите на банките, увеличаване прозрачността и контрола от страна на БНБ и защитата на потребителите.

2. Заинтересовани групи

Гражданите на Република България в качеството им на потребители на банкови услуги;

Операиращите в България юридически лица, потребители на банкови услуги;

Лицензираните български банки и клоновете на чуждестранни банки в Република България;

Българска Народна Банка;

3. Анализ разходи и ползи

За прилагането на законопроекта не са необходими значителни финансови средства за държавния бюджет, освен за създаването и поддържането на регистър на таксите на банките и за осъществяване на контрол от страна на БНБ.

На практика всеки пълнолетен български гражданин е потребител на банкови услуги, като по данни на БНБ броят на платежните сметки у нас е 12,5 милиона, от които приблизително 15% са на юридически лица. А по отношение на кредитополучателите по данни на Централния кредитен регистър на БНБ към 30 юни 2024 кредитополучатели са 2,586 млн. души, от които физически лица – 2,397 млн.; юридически лица – 110 хил.; чуждестранни лица, които нямат регистрация по ЕГН/ЕИК или код по БУЛСТАТ/ПИК – 75 хил.; лица, упражняващи свободни професии или занаятчийска дейност – 4 000.

Това показва, че на практика всеки български гражданин и всяко юридическо лице у нас е със значителен интерес от размера на таксите за услуги на банките. Внесеният законопроект се очаква да намали техния размер като защити потребителите и създаде по-конкурентна среда за развитие на бизнес в страната.

4. Административна тежест и структурни промени

Предлаганите изменения не увеличават съществено административната тежест по отношение на дейностите по определяне на таксите на банките с изключение на подаването на регулярни справки за размера на таксите и методологията на тяхното формиране.

Не се изисква извършването на промени по отношение на структурата или числеността на администрацията, освен за поддържане на регистър на таксите на банките и упражняването на контрол по отношение изпълнението на закона.

5. Въздействие върху нормативната база

Предлаганият закон не изисква промени в друга част от законодателството на Република България и предвижда приемането на наредба за видовете, начина на определяне и размерите на таксите и комисионите на банките от страна на Българската народна банка.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Предложеният законопроект предвижда равно третиране на всички български граждани и подобряване условията на конкуренция и средата за развитие на бизнес.

Законът не влияе пряко на демографското развитие на страната, но създадените от закона условия биха увеличили разполагаемия доход на българските потребители, биха подобрили икономическата среда и по този начин биха допринесли за по-благоприятна среда за развитие на българите в страната, завръщане на българи зад граница и по-голяма сигурност при планиране бюджетите на българските семейства.

Вносител:

Александър Зяфков
Борислав Бурманов

Велич Велич

Брачомир Бойков
Дели Делиев

Иван Чернишков

Габриел Волков

Кристиан Уорганов

Миле Димитров

Нелс Ханков

Мариана Богданова